

NO ES POT ESTAR MAI TRANQUIL

L

Una comissió d'experts ha dictaminat que una tercera part dels quadres atribuïts a Rembrandt i pintats entre 1625 i 1642 són falsos. Però la cosa és encara més greu: des que van començar la investigació (l'any 1982) els tècnics han considerat dubtoses o falses 109 de les 195 pintures considerades obra del mestre. Les conclusions que aquestes dades suggereixen acuden en tropell i una de les primeres és que Rembrandt no fou, de bon tros, tan treballador com ens havia semblat.

Tot seguit, vénen altres reflexions. Ja és sorprenent que en 1982 fos creada una comissió científica amb l'encàrrec de repassar tota l'obra rembrandtiana. Què passava? ¿Era considerat poc fiable? La comissió esmentada porta publicats dos volums que demostren, amb proves fermes, el seu veredict. Desolat, el conservador del museu del Louvre, Jacques Foucart, pregunta: "¿Què en farem, ara, de tots aquests Rembrandts rebutjats?" El plany és justificat, perquè resulta que entre els falsos n'hi ha algun que figurava entre les obres mestres de l'il·lustre pintor, com per exemple el "Bon samarità". Sagnant-se amb salut -suposo- Jacques Foucart ha dit que això "ens farà estar més progressivament interessats en revaluar els artistes obscurs que copiaren el mestre."

Aquí hi ha un principi d'esperança, una llumeta encesa per les ganes de salvar el que es pugui. Grans subhastadors i galeristes eminents ja han afirmat que, a partir d'ara, els Rembrandts certificats com a autèntics "indubtables" elevaran espectacularment la seva cotització. Però no tan sols això: els copistes, els falsificadors, els imitadors o els deixebles que han aconseguit d'enganyar tant de temps a reconeguts especialistes, també pujaran considerablement de preu, en virtut d'haver entrat en possessió d'una llegenda pròpia... Gérard Dou,

Flinck, Aert von Gelder, Constantin, Daniel van Renesse i algun altre que pot sorgir més o menys inesperadament inauguraran fama immortal o consolidaran la que ja tenien, amb gran satisfacció i profit dels propietaris de quadres seus. És pràcticament segur que si s'apugen prou apareixeran més Flincks, més Eeckhoubs, més Farnerinsoes, més von Gelders, més van Renesses, més centímetres quadrats de pintura que, feta amb materials molt menys valuosos que l'or, valdran força més gram per gram.

Els marxants sempre s'estimen més volar que córrer. És el mèrit de tenir ales als turmells. Tothom haurà pogut observar que el comerç de les obres d'art coneix uns moments d'esplendor crematístic dels més brillants dela seva història. Ha aconseguit una prosperitat que no cessa. És el que ha passat amb les falsificacions de l'escultura "Dona i ocell", del nostre gran Miró. Es podria dir que tothom -o gairebé- s'hi ha vist capaç, han proliferat les peces posades a la venda, amb signatura o sense.

L'art actual (amb peces que resulten caríssimes) ens donarà seriosos maldecaps. Ens caldran experts molt experts i creïbles perquè ens puguin convèncer quan va de debò o va de broma en veure una etiqueta amb una xifra milionària penjada en una cadira vella i tronada, amb roba bruta a sobre, formant un conjunt elevat màgicament a la categoria d'escultura.

Que consti que no vull mal a ningú. M'agrada la prosperitat general i el do de compartir il.lusions, encara que hàgim de fer el cor fort i dissimular una mica.

Pere Calders